

Aan:
de voorzitter en leden van
Provinciale Staten van Drenthe

Assen, 23 juni 2020
Ons kenmerk 26/5.17/2020001356
Behandeld door mevrouw M.T.M. Leijn (0592) 36 53 63
Onderwerp: Rapport Joint Research Centre over beëindiging gaswinning
Groningen
Status: Ter informatie

Geachte voorzitter/leden,

Hierbij treft u ter informatie de Nederlandse samenvatting aan van een onderzoeksrapport van de wetenschappelijke dienst van de Europese Commissie, het Joint Research Centre (JRC), naar de sociaal-economische gevolgen van het Groningse gasbesluit voor Noord-Nederland. Dit rapport is op 12 juni 2020 door het JRC aangeboden aan de vier noordelijke gemeenten Leeuwarden, Groningen, Assen en Emmen.

Het volledige rapport met de titel 'The Socio-Economic Impacts of the Closure of the Groningen Gas Field' is te vinden via de link <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/socio-economic-impacts-closure-groningen-gas-field>.

Het stoppen van de aardgaswinning in Groningen kan volgens het JRC zorgen voor het verlies van 20.000 banen in Noord-Nederland. Het rapport schetst ook kansen: Noord-Nederland heeft namelijk veel potentie om bij te dragen aan de energietransitie. De bestaande infrastructuur en kennis zijn beschikbaar en er zijn voldoende werknemers in de regio om van de energietransitie een succes te maken en banen te behouden. Om deze potentie waar te maken, zullen investeringen in innovatie, hernieuwbare energie en menselijk kapitaal nodig zijn. Hierbij zijn ook nationale en Europese fondsen noodzakelijk.

Zoals u weet zijn de onderhandelingen over de nieuwe Europese begroting gaande. Zodra er hierover een akkoord is, starten op nationaal niveau de gesprekken over de verdeling van de fondsen. Duidelijk is dat de Europese Commissie Noord-Nederland steunt in de opgaven waar ze voor staat en oog heeft voor de urgentie. Zo werden de provincies Drenthe en Friesland als transitieregio benoemd (vanwege een lager Bruto Regionaal Product ten opzichte van het Europese gemiddelde) en is de provincie Groningen aangewezen als focusregio voor het Just Transition Fund (JTF), dat onderdeel is van de Green Deal. Wij zullen de bevindingen van het JRC dan ook betrekken bij onze lobbyactiviteiten in Den Haag en Brussel.

Zodra er meer duidelijkheid is over de Europese begroting en verdeling van de nationale enveloppe, zullen wij u hierover informeren.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, voorzitter

, secretaris

Bijlage: Samenvatting Rapport Joint Research Centre
wa.coll.

SAMENVATTING JRC-RAPPORT

'THE SOCIO-ECONOMIC IMPACTS OF THE CLOSURE OF THE GRONINGEN GASFIELD. CHALLENGES AND OPPORTUNITIES OF THE ENERGY TRANSITION IN THE NORTHERN NETHERLANDS'

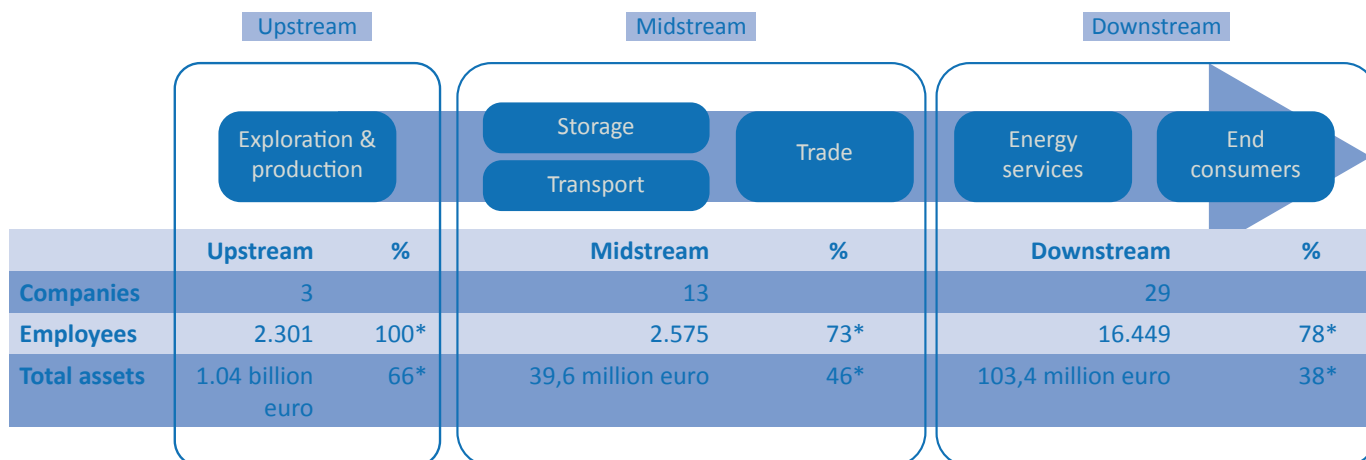
Van mei t/m december 2019 heeft het Joint Research Centre, de wetenschappelijke dienst van de Europese Commissie, onderzoek gedaan naar de gevolgen van het afschalen van de gaswinning voor Noord-Nederland. Hierbij werd gekeken naar de sociaal-economische impact voor de regio en naar de regionale ontwikkelingskansen met betrekking tot hernieuwbare energie en de energietransitie.

Een belangrijke en zorgelijke conclusie uit het rapport is dat het stoppen van aardgaswinning gevolgen zal hebben voor het consumptiegedrag van circa 800 duizend huishoudens en kan resulteren in het verlies van 20.000 banen in de regio. Naast banen zullen ook investeringen verdwijnen. Het Noorden zou hierdoor te maken krijgen met een forse braindrain. Zowel hoger- als lager opgeleid personeel zal getroffen worden door de het stoppen van de aardgaswinning.

Naast deze risico's zijn er ook kansen: Noord-Nederland heeft veel potentie om bij te dragen aan de energietransitie.

De bestaande infrastructuur en kennis zijn beschikbaar en er zijn voldoende werknemers in de regio om van de energietransitie een succes te maken. Hiermee kan deze regio, en daarmee Nederland, positief bijdragen aan de klimaattransitie en hier een voortrekkersrol in vervullen.

Het benutten van de volledige potentie van Noord Nederland vergt wel een forse investering in technologie en in mensen. Het nieuwe Just Transition Fund, onderdeel van de Green Deal, is precies hierop gericht: "the economic diversification of the territories most affected by the climate transition and the reskilling and active inclusion of their workers and jobseekers". Volgens de Europese Commissie ligt het voor de hand dat Nederland de Just Transition Fund-middelen aanwendt om de transitie, die in Groningen en het hele Noorden noodzakelijk is, in goede banen te leiden. Dit rapport van het Joint Research Center bevestigt deze noodzaak opnieuw en kan als oproep worden begrepen om de transitie met meer financiële middelen te ondersteunen.

* Refers to the percentage of coverage of the source of data (ORBIS 2019)

BEVINDINGEN

De volgende bevindingen die in het onderzoek van het Joint Research Center, de wetenschappelijke dienst van de Europese Commissie, naar voren komen zijn:

- De energiesector is, na de agrarische sector, de grootste economische sector in het Noorden.
- De noordelijke aardgas-waardeketen bestaat uit drie segmenten: upstream (productie), midstream (transport, handel, opslag) en downstream (grootverbruikers aardgas en gasketelinstallateurs e.d.). Per segment zijn de volgende cijfers beschikbaar:
 - Het stoppen van de gaswinning in Groningen kan resulteren in een verlies van 20.000 banen in Noord Nederland.
 - Sommige medewerkers zullen goed de transitie naar een andere sector kunnen maken. Het aantal werknemers dat een goede overstap kan maken, hangt ook af van de beschikbare en aangeboden omscholingstrajecten.
 - De regio heeft, als het zijn energietargets wil halen, de technische potentie om 15.822 nieuwe banen te creëren in de alternatieve/hernieuwbare energiesector. Met de huidige concrete uitvoeringsplannen worden daar ongeveer 2300 van gerealiseerd. Beide cijfers worden in het rapport uitgebreid toegelicht.

AANBEVELINGEN

- Identificeer de (leeftijds)groepen en banen in de gehele waardeketen die het grootste risico lopen om te verdwijnen.
- Monitor de toekomstige behoefte aan menselijk kapitaal en stimuleer het ontwikkelen van zogenaamde 'green skills'.
- Ga met bedrijven in de sector en industriële grootverbruikers van aardgas in gesprek om over te stappen naar een andere energiebron.
- Lokale, regionale en nationale overheden moeten coherent zijn in hun energiebeleid. Lokale overheden kunnen daarnaast een grote rol spelen bij het in kaart brengen van toekomstige kansen en het betrekken van burgers bij de energietransitie.

HET NOORDEN KIJKT VOORUIT

De vier grootste steden in Noord Nederland (NG4) hebben deze handschoen opgepakt en alle bij deze transitie betrokken partijen bij elkaar gebracht. Tijdens een tweedaagse conferentie in december 2019 hebben de Noord Nederlandse stakeholders de handen ineen gesloten en zijn gekomen tot een Action Roadmap om gezamenlijk de geïdentificeerde uitdagingen aan te pakken.

De noordelijke aanpak draait niet alleen om werknemers, er is ook aandacht voor innovatie, techniek, infrastructuur en het betrokken mkb. Door deze integrale benadering kan de regio sneller vooruitgang boeken. Verschillende projecten rond deze thema's lopen al succesvol in de noordelijk provincies, zoals het RIF project Gas 2.0, het Hydrogen Valley Partnerschap en de Groene Waterstof Booster. Momenteel worden nieuwe projecten ontwikkeld.

Leeuwarden
Groningen
Assen
Emmen